

**ผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์
เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร***
**IMPACT OF ECONOMIC AREA DEVELOPMENT UNDER THE SPECIAL
ECONOMIC ZONE STRATEGY MUKDAHAN PROVINCE**

ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวรรณ

Natnaporn Aeknarajindawat

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: touch_life@outlook.co.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบ ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบและแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารฉบับนี้ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเอกสาร การสนทนากลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารที่เป็นกำหนดนโยบาย ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจากภาครัฐและเอกชนโดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านกิจการเป้าหมายในการขับเคลื่อน 2) ปัจจัยด้านการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ 3) ปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์ 4) ปัจจัยด้านการจัดการด้านองค์กร 5) ปัจจัยด้านการผลักดันการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ 6) ปัจจัยด้านผู้ประกอบการท้องถิ่น และ 7) ปัจจัยด้านการผลิต ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ 1) สถานะของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 มีลำดับศักดิ์ต่ำกว่ากฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) สิทธิประโยชน์ไม่จูงใจและ 3) สถานที่ตั้งอยู่ห่างจากประตูการส่งออกหลักของไทย โดยมีแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะว่า 1) มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการและศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อบริการข้อมูล 2) ศึกษาตัวอย่างความสำเร็จของต่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน และ

* Received 13 April 2020; Revised 23 June 2020; Accepted 23 June 2020

3) ส่งเสริมอุตสาหกรรมและกิจการที่พึ่งพิงเทคโนโลยีก้าวหน้า เพื่อผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น

คำสำคัญ: ผลกระทบ, การพัฒนา, เขตเศรษฐกิจพิเศษ

Abstract

This article on the impact of economic area development under the special economic zone strategy, Mukdahan Province. The objective is to study factors affecting, the problems and obstacles affecting and the solutions and suggestions for This article had the impact of economic areas development under the special economic zone strategy, Mukdahan Province. By using qualitative research with document research, focus group discussion and in-depth interviews. Key informant which is the stakeholders that represent the sectors related to the Special Economic Zone Strategy, Mukdahan Province That is the policy formulation. Policy leaders from the government and private sectors of 20 people. The tools used to collect data is a semi-structured interview. With data checking in a triangulation. The result of the research shows that the factors affecting the development of economic areas under the special economic zone strategy Mukdahan Province consists of 1) factors for driving the target businesses 2) paradigm change factors. 3) benefits factors 4) management factors for organizations 5) factors for pushing the area development under the special economic zone strategy 6) Local operator factors and 7) Production factors. Problems and obstacles affecting the development of economic areas under the special economic zones strategy are 1) the status of the Office of the Prime Minister's Regulations on special economic zones, 2013, which has lower rank than other relevant laws, 2) incentives benefits, and 3) The locations is far from the main export door of Thailand. The solutions and recommendations as follows: 1) There should be an integrated development center for entrepreneurs and service centers. 2) To study the successful examples from foreign countries and neighboring countries and 3) should promote industries and businesses that rely on advanced technology to produce products with higher value added.

Keywords: Impact, Development, Special Economic Zone

บทนำ

จากคำแถลงนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หนึ่งในนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่สำคัญคือการเสริมบทบาทในประชาคมอาเซียน โดยเร่งพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนที่มีการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติที่ถูกบรรจุไว้ในกรอบยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ 20 ปี (พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2577) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนและการค้าชายแดน เพื่อดึงดูดให้นักลงทุนในภูมิภาคเข้ามาลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยการ พัฒนาประเทศด้วยการส่งเสริมให้มีการค้าและการลงทุนที่เพิ่มขึ้น จะช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัว แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนในลักษณะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) จึงนับเป็นแนวคิดการพัฒนาที่สำคัญ (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. และคณะ, 2560)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ภูมิภาคและพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เจริญเติบโตและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนรวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อน การพัฒนาภาคและเมืองให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนในพื้นที่ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้แก่เมืองที่เป็นชุมชนศูนย์กลางของภูมิภาคและเมืองชายแดน ซึ่งมีศักยภาพที่จะเป็นประตูการค้าที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ ให้สามารถเชื่อมโยงกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศ อันจะเป็นการพัฒนาฐานการผลิตใหม่ของประเทศในระยะยาว ขณะเดียวกัน จะต้องรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเปิดความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ด้านการเกษตร ด้านการค้า ด้านการท่องเที่ยวและบริการ และด้านอุตสาหกรรม ซึ่งการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมไทยที่ผ่านมาเป็นไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย จะต้องพิจารณาอย่างรอบด้านทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยศึกษาจากความสำเร็จและความล้มเหลวของเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจมีความคล่องตัว ดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ และต้องมองการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายตัวทางการค้า ในระดับภูมิภาคอาเซียน เช่น ปัญหาลักลอบค้ายาเสพติด สินค้าหนีภาษี ปัญหาอาชญากรรมจากความขัดแย้งของผู้มีอิทธิพล รวมถึงการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในระดับภูมิภาคและในระดับท้องถิ่นในพื้นที่เขตพิเศษต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างบูรณาการกับนโยบายของเขตเศรษฐกิจพิเศษได้

องค์ประกอบทางด้านกายภาพและการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า องค์ประกอบทางด้านกายภาพ ควรวางผังเมืองให้

เป็นระบบ และการคมนาคมขนส่งมีความสะดวกปลอดภัย มีการจัดสรรที่ดินให้เหมาะสมอย่างเป็นระบบ ด้านการค้าและการบริการ ควรสนับสนุนการเปิดเสรีการค้า เขตปลอดภาษี การสนับสนุนการค้าชายแดน และส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านแรงงาน ควรพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นมาตรฐาน สวัสดิการสำหรับแรงงาน การเปิดให้มีแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมาย ให้มีความสำคัญกับด้านการขยายตัวเมือง และด้านแรงงานมากที่สุด การใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองชายแดน ให้มีความสำคัญในเรื่องของการคมนาคมและการขนส่งมีความสะดวกและปลอดภัย ช่วยลดต้นทุนในการผลิต และการขนส่งเกิดความคล่องตัว เพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันมากที่สุด สำหรับการใช้ประโยชน์จากที่ดินในด้านการขนส่ง ควรมีการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้านควรมีมาตรการร่วมกัน ในการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง ระบบตรวจสอบสินค้าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชน ประชาชนเกิดรายได้ทำให้ความต้องการด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นการผ่อนปรนกฎระเบียบด้านการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ เพื่อให้ง่ายในการบริหารพื้นที่ ควรมีการพิจารณาเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการวางผังเมืองและนโยบายของภาครัฐ (ไพศาล แสงจันทร์, 2558)

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายมีผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง สังคมและกฎหมาย สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม สาธารณูปโภค การจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย นอกจากนี้ยังขาดรายละเอียดของแผนงานแต่ละด้านส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) การตัดสินใจแบบกระจัดกระจาย เป็นการดำเนินงานแบบแยกส่วนโดยขาดแผนแม่บทการดำเนินงานในภาพรวมที่ใช้เป็นกรอบกำกับให้การพัฒนาให้สอดคล้องกันในทุกด้านอย่างแท้จริงและ 2) การใช้ตัวแบบเดียว (model) เป็นกรอบแนวคิดในการจัดตั้งพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในทุกพื้นที่ทั้งที่ต่างมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันมาก ทำให้ขาดข้อมูลที่มีรายละเอียดในระดับพื้นที่ที่เพียงพอสำหรับการกำหนดนโยบายและกำหนดแผนงานที่มีรายละเอียดแตกต่างกันไปตามพื้นที่ 4 ปัจจัยด้านการจัดการด้านองค์การ โดยการสร้างความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน (สมพงษ์ ศิริโสภณ ศิลป์และคณะ, 2562)

ต่อมารัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาพื้นที่ 10 จังหวัดขึ้นบังคับใช้ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนทั้ง 10 แห่ง โดยเฉพาะจังหวัดมุกดาหาร การขับเคลื่อนยังเป็นไปด้วยความล่าช้า ซึ่งนอกจากยังมีปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนของนโยบายภาครัฐ เงินทุน การจัดหาที่ดิน ตลอดจนกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนแล้วยังมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาหาทางปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้การพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดมุกดาหาร สามารถขับเคลื่อน และบรรลุเป้าหมายไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งควรจะได้รับการศึกษาเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary research) เชิงวิเคราะห์ผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Dept Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

สังเคราะห์องค์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว โดยทำการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ คือเอกสารเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยและต่างประเทศ และเอกสารเกี่ยวกับผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในเชิงพื้นที่ของจังหวัดมุกดาหาร

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Dept Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร ประกอบไปด้วยผู้กำหนดนโยบาย ตัวแทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ว่าราชการจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นักธุรกิจในพื้นที่ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selective) จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structure Interview) มีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลโดยการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหา และเรียบเรียงไว้ตามลำดับในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร และจัดการ

สนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ประเด็นผลกระทบ ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อและแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในระดับผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบโอกาส ปัญหาและอุปสรรค และผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

การประมวลข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร และสุดท้ายจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการค้าและการลงทุนด้วยศักยภาพในเขตพื้นที่เศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านกิจการเป้าหมายในการขับเคลื่อน การกำหนดกิจการเป้าหมายในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ดำเนินการอยู่ มีข้อบกพร่องที่สำคัญ คือ การใช้ตัวแบบเดียว (Model) เป็นกรอบแนวคิดในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในทุกพื้นที่ ที่อัตลักษณ์แตกต่างกันมาก ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่ควรลงทุน ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor intensive) แต่ในพื้นที่ชายแดนมุกดาหาร (ไทย) - สปป.ลาว มีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน จะจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในฝั่งประเทศที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าเสมอ เพื่ออาศัยประโยชน์จากความพร้อมของแรงงานที่มีมากกว่า ค่าแรงงานที่ต่ำกว่าและสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences : GSP) ที่ประเทศพัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศกำลังพัฒนา

1.2 ปัจจัยด้านการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร จากเดิมที่เคยพึ่งพิงอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น และรับจ้างการผลิตเพื่อการส่งออกมาเป็นเศรษฐกิจ บนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีก้าวหน้าและสร้างขีดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยก้าวข้ามไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างแท้จริง เป็นการยกระดับขีดความสามารถในการผลิตและยกระดับความเชี่ยวชาญแรงงานของไทย

1.3 ปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุน สิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุนต้องมีความชัดเจนและเพียงพอต่อการจูงใจในการดึงดูดนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศให้มาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ หากยังไม่จูงใจและไม่แตกต่างกับ สิทธิประโยชน์

เดิม การลงทุนก็จะยังไม่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ ต้องให้มีสิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการและผู้อยู่อาศัยทั้งสิทธิทางด้านภาษีอากรและความรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใสในการให้บริการ ลดต้นทุนและการลดการทุจริตคอร์รัปชัน

1.4 ปัจจัยด้านการจัดการด้านองค์กร การจัดการด้านองค์กรด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership : PPP) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร โดยภาครัฐจะเป็นผู้วางแผนและส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของรัฐแบบเบ็ดเสร็จ กำหนดหลักเกณฑ์และกฎระเบียบ เพื่อให้การดำเนินการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ในขณะที่ภาคเอกชนจะเป็นหน่วยงานหลักในการลงทุน เพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมและกิจการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1.5 ปัจจัยด้านการผลักดันการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ การผลักดันการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ไม่ได้ให้อำนาจเบ็ดเสร็จอย่างเพียงพอในการขับเคลื่อน เนื่องจากยังมีลำดับชั้นของกฎหมายไม่สูงนักและเมื่อกระทบต่ออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่นหรือขัดแย้งกับตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ที่มีลำดับสูงกว่า ทำให้การผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไปเกิดอุปสรรคและปัญหาในทางปฏิบัติ มีผลกระทบให้การดำเนินงานล่าช้า หรือต้องหยุดชะงัก

1.6 ปัจจัยด้านผู้ประกอบการท้องถิ่น ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร พิจารณาได้จากการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนที่รุนแรงขึ้นของนักธุรกิจรายใหม่จากพื้นที่อื่น ที่เข้ามาลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการท้องถิ่นเดิมยังไม่มีขีดความสามารถเพียงพอและยังไม่พร้อมที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขันทั้งการแข่งขันทางด้านราคาและคุณภาพของการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์และการค้าขายที่กำลังเติบโต ซึ่งอาชีพที่คนในชุมชนท้องถิ่นที่จะเปลี่ยนหรือทำเสริมจากการมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เกิดขึ้น คือ การทำการค้าขายมากกว่าการทำธุรกิจประเภทอื่น ๆ

1.7 ปัจจัยด้านการผลิต ผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร ย่อมก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายโดยเสรีของปัจจัยต่าง ๆ ทางการผลิตและการค้าภายใต้สภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงภายในประเทศ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้สองส่วนสำคัญด้วยกัน คือ 1) กรณีที่ปัจจัยการผลิตเคลื่อนย้ายเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนหรือแรงงานเข้าสู่ตลาดของประเทศไทย ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญ คือ การแข่งขันที่สูงขึ้นของตลาดสินค้าและบริการรวมทั้งแรงงานที่ต้องมีการพัฒนาทักษะการทำงานให้สามารถแข่งขันกับแรงงานต่างชาติที่เข้ามาประกอบ

อาชีพในเขตเศรษฐกิจเดียวกันและ 2) กรณีปัจจัยการผลิตเคลื่อนย้ายออกนอกประเทศไทย โดยเฉพาะการเปลี่ยนฐานการผลิตออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งภาครัฐ โดยเฉพาะรัฐบาลจะต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขโดยเร็ว

2. ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 สถานะของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556 มิได้กำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด เป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์ต่ำกว่ากฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เช่น กฎหมายที่ดิน กฎหมายสิ่งแวดล้อม และกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ทำให้ในการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อการบริหารจัดการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2 สิทธิประโยชน์ไม่จูงใจ สิทธิประโยชน์ที่ให้การการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่จูงใจและไม่แตกต่างกับสิทธิประโยชน์เดิม ส่วนใหญ่จะเป็นสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมายเดิมอยู่แล้ว แต่จะมีการให้สิทธิเพิ่มเติม คือ ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ให้เหลืออัตราร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ สำหรับกิจการที่ตั้งขึ้นใหม่ ภายหลังกฎหมายมีผลใช้บังคับหรือการขยายอาคารถาวรที่ใช้ในการประกอบกิจการ และมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นการใช้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม การใช้สิทธิประโยชน์สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ยังคงอิงกับสิทธิประโยชน์เดิมอยู่ น่าจะเป็นเพราะพระราชบัญญัติเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูง ถ้าจะให้สิทธิประโยชน์ที่สูงกว่าที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ จำเป็นต้องมีการแก้กฎหมาย ทำให้เกิดความล่าช้าในการขับเคลื่อนนโยบาย นอกจากนี้ การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังขาดการใช้สิทธิประโยชน์เพื่อการถ่ายโอนเทคโนโลยี มีเพียงแต่การให้สิทธิและประโยชน์ให้แก่ผู้ทำวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในประเทศไทยเท่านั้น

2.3 สถานที่ตั้งอยู่ห่างจากประตูการส่งออกหลักของไทย พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร มีข้อได้เปรียบที่อยู่ใกล้ประเทศเพื่อนบ้าน สามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบที่ขาดแคลนในประเทศไทยแต่หาได้ง่ายในประเทศเพื่อนบ้านและสามารถส่งสินค้าที่ผลิตได้ไปจำหน่ายในประเทศเพื่อนบ้าน แต่มีข้อเสียเปรียบที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร คือ สถานที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ห่างไกลจากประตู (Gateway) การส่งออกหลักของไทยที่จะเชื่อมโยงกับตลาดสำคัญของโลก เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรปและญี่ปุ่น ทำให้การส่งออกสินค้าจากเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารมีต้นทุน โลจิสติกส์สูงกว่าการส่งออกจากพื้นที่อื่นของประเทศที่ตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือหรือสนามบินที่เป็นประตูการส่งออกของไทย

3. แนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจ ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารสามารถสรุปได้ ดังนี้

3.1 ควรมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน และควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อบริการข้อมูลและประสานงานในด้านต่าง ๆ ให้ผู้ประกอบการในจังหวัดในการขับเคลื่อนกิจการเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

3.2 การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร อุตสาหกรรมและกิจการเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งในฝั่งไทยจังหวัดมุกดาหารควรเป็นอุตสาหกรรมและกิจการที่พึ่งพิงเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เพื่อผลิตสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงกว่ากิจการและอุตสาหกรรมที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในสปป.ลาวเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันและความซ้ำซ้อนกันเนื่องจากประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนให้สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลางเพื่อไปสู่การยกระดับเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างแท้จริง เป็นการยกระดับขีดความสามารถในการผลิตและยกระดับความเชี่ยวชาญแรงงานของไทยให้มีมาตรฐาน

3.3 การจัดการด้านองค์การภาครัฐต้องมีความชัดเจนทั้งในด้านบทบาทและการกำหนดนโยบาย เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยภาครัฐจะเป็นผู้วางแผนและส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในขณะที่ภาคเอกชนจะเป็นหน่วยงานหลักในการลงทุน สาธารณูปโภค อุตสาหกรรมและกิจการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติ

3.4 การกำหนดสิทธิประโยชน์ต้องมีความชัดเจนและเพียงพอต่อการจูงใจให้ดึงดูดนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศ การให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการและผู้อยู่อาศัยด้านภาษีอากรต้องมีความรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใสในการให้บริการ เพื่อลดต้นทุนและการทุจริตคอร์รัปชัน

3.5 ควรศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษมีคล่องตัวดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ ขณะเดียวกันรัฐบาลสามารถดูแลความมั่นคงและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายตัวทางการค้า เพื่อลดผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

3.6 ควรมีศูนย์เฉพาะกิจด้านแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร เพื่อออกแบบหลักสูตรและพัฒนาด้านทักษะฝีมือแรงงานเตรียมพร้อมรับการขยายตัวเศรษฐกิจชายแดนเป็นศูนย์ข้อมูลเฉพาะด้านแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร สร้าง

พื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล สะท้อนปัญหาในพื้นที่ ออกแบบหลักสูตรและพัฒนาด้านทักษะฝีมือแรงงานที่สนองตอบความต้องการของอุตสาหกรรมและกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

อภิปรายผล

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารสามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านกิจการเป้าหมายในการขับเคลื่อน การกำหนดกิจการเป้าหมายในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ 2) ปัจจัยด้านการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ 3) ปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุนต้องมีความชัดเจนและเพียงพอต่อการจูงใจสอดคล้องกับ Sinha Swappa ศึกษาเกี่ยวกับเปรียบเทียบการลงทุนทางตรง (FDI) ในประเทศจีนและอินเดีย: พวกกล้าหลังสามารถเรียนรู้จากพวกผู้นำได้หรือไม่ (Comparative Analysis of FDI in China and India: Can laggard learn from leaders?) พบว่าหากผู้นำประเทศกล้าตัดสินใจเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเรียนรู้จากประเทศนำหน้า ประเทศกล้าหลังก็สามารถใช้ประโยชน์จากการลงทุนทางตรง (FDI) ได้เช่นกัน 4) ปัจจัยด้านการจัดการด้านองค์กร การจัดการด้านองค์กรด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน 5) ปัจจัยด้านการผลักดันการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ 6) ปัจจัยด้านผู้ประกอบการท้องถิ่น (Sinha, S., 2007) ซึ่งอรุณก คงกล้า ระบุว่าปัจจัยในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับอิทธิพลพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และการตัดสินใจสั่งการของผู้กำหนดนโยบายที่อยู่ระดับบนเท่านั้น 7) ปัจจัยด้านการผลิต ผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร มีสองส่วนสำคัญด้วยกัน คือ 1) กรณีที่ปัจจัยการผลิตเคลื่อนย้ายเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ สินค้า บริการ การลงทุน และ 2) กรณีปัจจัยการผลิตเคลื่อนย้ายออกนอกประเทศไทยโดยเฉพาะการเปลี่ยนฐานการผลิตออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (อรุณก คงกล้า, 2561)

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้ 1)สถานะของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 มิได้กำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะ ควรมีการสร้างความร่วมมือเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบสถาบัน(institutional design) 2)สิทธิประโยชน์ไม่จูงใจ สิทธิประโยชน์ที่ให้การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่จูงใจและไม่แตกต่างกับสิทธิประโยชน์เดิม

3) สถานที่ตั้งอยู่ห่างจากประตูการส่งออกหลักของไทย สอดรับกับสมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ โดยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษถูกจัดตั้งขึ้นมาเป็นการเฉพาะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์บางประการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมพาณิชยกรรมหรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้มีนโยบายลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นเพื่อรองรับการลงทุน การจัดหาพื้นที่ให้เช่า (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, และคณะ, 2560) รวมทั้งพัฒนาด้านศุลกากรและตรวจคนเข้าเมือง การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) การสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise : SMEs) และการลงทุนต่อเนื่องของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน การจัดระเบียบการบริหารแรงงานต่างด้าว รวมถึงการกำหนดแนวทางการฝึกอบรมแรงงาน (พรพิมล ปลั่งศรีสกุล และคณะ, 2560)

แนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) ควรมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมตรงกับแนวคิดของ J. L. Pressman & A. Widavsky ศึกษาเกี่ยวกับหัวใจสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลระดับสูง พบว่าจะต้องอาศัยหน่วยงานเดียวเท่านั้น ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Pressman, J.L. & Wildavsky, A., 1973) และยังสอดคล้องกับ R. Weatherly & M. Lipsky ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าต้องการให้งานนอกเหนือจากงานที่เป็นกิจวัตรประจำวันทั้งหลายสำเร็จลุล่วงไปได้ หน่วยงานที่รับนโยบายไปปฏิบัติ ควรเป็นหน่วยงานที่มีกำลังคนและทรัพยากรอื่นพร้อมอยู่แล้ว ดังนั้นการที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหารไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงหรือหน่วยงานรับผิดชอบโดยเฉพาะ อาจเป็นปัญหาหรือปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากหัวใจสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลในระดับสูงมักจะต้องอาศัยหน่วยงานเดียวเท่านั้นที่รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือต้องเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมาใหม่ (Weatherly, R., & Lipsky, M., 1997)

2. การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร สอดคล้องกับการศึกษาของอดิเรก พันเขียว ที่ศึกษาเรื่องการยอมรับ ความคาดหวังและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก ที่ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ การสนับสนุนจากรัฐบาล การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ การปรับปรุงกฎหมาย ปัญหาการเมืองและความขัดแย้ง การบริหารจัดการ ศักยภาพของพื้นที่และการมีส่วนร่วมของประชาชน (อดิเรก พันเขียว, 2557)

3. การจัดการด้านองค์กรภาครัฐต้องมีความชัดเจนทั้งในด้านบทบาทและการกำหนดนโยบาย โดยจะต้องแก้ปัญหาความมั่นคง โดยใช้กลยุทธ์สำคัญ 4 ประการ (สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์, 2559) ได้แก่ 1) สนับสนุนพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ 2) สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน 3) สนับสนุน SMEs และการลงทุนต่อเนื่อง และ 4) จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน

4. การกำหนดสิทธิประโยชน์ต้องมีความชัดเจนและเพียงพอต่อการจูงใจที่จะดึงดูดนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศ โดยหากอยู่ในประเภทกิจการที่กำหนดก็จะได้รับสิทธิและประโยชน์จากมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพิ่มเติมของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2557 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 ตลอดจนได้รับสิทธิประโยชน์จากมาตรการภาษีของกรมสรรพากร มาตรการของกระทรวงการคลัง มาตรการส่งเสริมการลงทุนของกรมศุลกากร มาตรการสินเชื่อเพื่อการลงทุน รวมถึง มาตรการสนับสนุนด้านแรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในโครงการได้แบบไป – กลับ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2559)

5) ควรศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

6) ควรมีศูนย์เฉพาะกิจด้านแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร” ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อเสนอแนะทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำสภาพอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นใน 3 เรื่อง คือ 1)สถานะของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556 2)สิทธิประโยชน์ไม่จูงใจ สิทธิประโยชน์ที่ให้การลงทุน 3) สถานที่ตั้ง อีกทั้งในส่วนของปัจจัยส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจที่มี 6 ปัจจัย และข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาจะเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งเฉพาะที่เกิดขึ้นในจังหวัดมุกดาหารที่สามารถนำไปเป็นแบบแผนในการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการแก้ปัญหา การวางกลยุทธ์ การกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับพื้นที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้กับจังหวัดที่มีบริบทใกล้เคียงนำไปปรับใช้ได้

เอกสารอ้างอิง

พรพิมล ปลั่งศรีสกุล และคณะ. (2560). การนำนโยบายด้านแรงงานไปปฏิบัติในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนของประเทศไทย. วารสารการบริหารปกครอง, 6(2), 284 - 304.

- ไพศาล แสงจันทร์. (2558). องค์ประกอบทางด้านกายภาพและการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรองรับการพัฒนาเขต เศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. ใน เอกสารการประชุมวิชาการด้านการวางแผนภาคและเมือง ประจำปี 2558. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพงษ์ ศิริโสภณศิลป์ และคณะ. (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร. เรียกใช้เมื่อ 2 ธันวาคม 2562 จาก www.nesdb.go.th
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. และคณะ. (2560). เงื่อนไขการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่นๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย. วารสารการบริหารปกครอง, 6(1), 130-150.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์. (2559). เขตเศรษฐกิจพิเศษไทย 5 จังหวัด 6 พื้นที่เพื่อรองรับ AEC. เรียกใช้เมื่อ 3 กันยายน 2559 จาก <http://www.asean thai.net/>
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2559). การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษคู่มือ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน.
- อดิเรก พันเขียว. (2557). การยอมรับ ความคาดหวังและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดนในจังหวัดตาก. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 4(6), 1-14.
- อุราชนก คงกล้า. (2561). การกำหนดนโยบายของภาครัฐในการบริหารเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว. วารสารการบริหารปกครอง, 7(1), 378 - 395.
- Pressman, J. L. & Wildavsky, A. (1973). Implementation. Berkeley: University of California Press.
- Sinha, S. (2007). Comparative Analysis of FDI in China and India Can Laggard learn from Leaders. Newyork: Doctoral dissertations.
- Weatherly, R., & Lipsky, M. (1997). Street-level bureaucrats and institutional innovation Implementing special education reform. Harvard Educational Review, 47(1), 171-197.